

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Vaarala, Heidi; Kangasvieri, Teija

Title: Kieltenopiskelun monipuolistamisen mantra – onko muutos jo tapahtunut?

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Vaarala, H., & Kangasvieri, T. (2017). Kieltenopiskelun monipuolistamisen mantra – onko muutos jo tapahtunut?. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 8.3.2017(Maaliskuu).
<http://www.kieliverkosto.fi/article/kieltenopiskelun-monipuolistamisen-mantra-onko-muutos-jo-tapahtunut/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Kieltenopiskelun monipuolistamisen mantra – onko muutos jo tapahtunut?

Heidi Vaarala ja Teija Kangasvieri

Toimittaja *Marjukka Liiten* kirjoittaa [Helsingin Sanomissa \(19.2.2017\)](#), että suomalaisten kielitaito kaippaa uutta loikkaa. Vuosien saatossa järjestetyt kieltenopiskelun monipuolistamishankkeet ovat jääneet tuloksiltaan lyhytaikaisiksi, ja laajempi kielivalikoima on vain suurten kaupunkien koululaisten ulottuvilla. Juttua varten haastatellun hiljattain edesmenneen emeritusprofessori *Sauli Takalan* mukaan ”kielikoulutuksen suunnittelu on Suomessa hyvin poukkoilevaa”. Vaikuttaa siltä, että konstit ovat olleet monet ja yritys hyvä, mutta lopputulos silti jokseenkin vaatimaton.

Nykyisen hallituksen osaamisen ja koulutuksen kärkihankkeissa on mukana kaksi [alueellista kielikokeilua](#): toisessa tavoitteena on lisätä ja monipuolistaa kieltenopiskelua varhentamalla opiskelun aloitusta jo 1. vuosiluokalle ja varhaiskasvatukseen, ja toisessa selvitetään mahdollisuutta kielivalikoiman laajentamiseen ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Ensiksi mainittuun hankkeeseen on jo myönnetty kunnille avustuksia, jälkimmäisen osalta valmistelutyö on vielä kesken. Kentällä tehdään jo nyt runsaasti töitä lasten ja nuorten kielikiinnostuksen herättelemiseksi ja kielivalintojen hyväksi.

Esimerkiksi päiväkodeissa järjestetään paljon toimintaa, jossa tutustutaan kieliin eri tavoin. *Kati Kajander* ja *Tarja Nyman* ovat tutkineet esikoululaisten käsityksiä ruotsin kielestä ja kielisuihkutuksesta. He kirjoittavat, että tärkeää on oppimisen ilon synnyttäminen ja myönteisten kokemusten saaminen jo varhaisessa vaiheessa, sillä

tältä pohjalta ponnistetaan myöhempiin kieliopintoihin. *Kaisa Korpinen* on tehnyt pro gradu -tutkielmansa siitä, miten ranskanopettajat kannustavat oppilaita valitsemaan kyseisen kielen peruskoulussa ja lukiossa. Artikkelissa käsitellään markkinoinnin laatua ja merkitystä kielivalintojen monipuolistamisessa.

Lukion uusissa opetussuunnitelman perusteissa (2015) vieraiden kielten B3-oppimäärän alla on uutuuksena kuvaus Aasian ja Afrikan kielistä. Artikkelissaan *Riikka Länsisalmi* kirjoittaa japanin ja suomen kielen samankaltaisuuksista varsin hupaisiin esimerkeihin ja toivoo, että yhä useampi suomalaislapsi pääsisi tutustumaan japanin kieleen omalla kielipolullaan. *Kristiina Kemppainen* on tarkastellut pro gradu -tutkielmassaan venäjän kielen oppimateriaalien (Ateljee 1 ja Kafe Piter 1) kieli- ja oppimiskäsityksiä ja toteaa, että opettaja lopulta valitsee käytettävän oppikirjan, joten siksi hänen olisikin hyvä olla tietoinen omistaan ja oppikirjojen käsityksistä.

Suomen- ja ruotsinkielisten suomalaisten vieraiden kielten taitoa halutaan laajentaa ja vahvistaa, mutta usein jää katveeseen se, että Suomessa jo on laaja kielivaranto tänne muuttaneiden ihmisten myötä. Suomessa todellakin puhutaan jo noin 150 kieltä ilman että kantasuomalaisten tarvitsee suutaan avata. Näiden kielten puhujat on luokiteltu Suomessa vieraskielisiksi. Vieraskielisiä oli vuoden 2015 lopussa 330 000 (6 % koko väestöstä). Suurimpia vieraiden kielten ryhmiä ovat venäjä (72 500), viro (48 000) ja somali (18 000) ja englanti (17 800). Tiukasti peesissä tulevat arabia, kurdi ja kiina. Tuoreessa [Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi – kipupisteet ja toimenpiteet II -loppuraportissa](#) luodaan laaja kuva maahanmuuttajien suomen ja ruotsin opiskelumahdollisuuksiin ja siihen, millaisiin toimenpiteisiin Suomessa pitäisi ryhtyä, jotta kotoutuminen suomen ja ruotsin kielen oppimisen osalta onnistuisi. Raportti on kiintoisaa luettavaa kaikille, joita maahanmuuton ja koulutuksen asiat kiinnostavat. Siinä kiinnitetään huomiota mm. kansainvälisten korkeakouluopiskelijoiden suomen/ruotsin kielen taidon kehittämiseen ja maahanmuuttajia opettavien täydennyskoulutustarpeisiin.

Muutamia tämän lehden artikkeleista liittyvät mainittuun tematiikkaan. *Johanna Komppa*, *Inkeri Lehtimaja* ja *Jaana Rautonen* haastattelivat tutkimuksessaan yliopistojen kansainvälisiä jatko-opiskelijoita ja henkilökuntaa selvittääkseen heidän suomen kielen käyttöönsä ja tarpeitaan erilaisissa opiskelu- ja työkonteksteissa. Kirjoittajat tuovat esille, että haastatellut toivoivat enemmän rinnakkaiskielisyyttä eli suomen käyttöä englannin rinnalla erilaisissa työyhteisön arjen tilanteissa ja tukea kielenoppimiseen suomenkieliseltä henkilökunnalta.

Maahanmuuttajaopiskelijat haastavat opettajaidentiteettiä ja edellyttävät laajaa opettajien täydennyskoulutusta. *Minna Bogdanoff* on [Jag bor i Oravais -hankkeessa](#) seurannut turvapaikanhakijoiden opettajien ammatillisen identiteetin kehittymistä. Toiset opettajat kuvasivat itseään opiskelijoidensa ystäväksi, huolenpitäjäksi, kasvattajaksi, toiset taas halusivat säilyttää etäisyyden opetettaviinsa työssäjaksamista ylläpitääkseen. Nämä opettajat tarvitsevatkin tukea ja yhteistyötä opettajaidentiteetin rakentamiseen. Paras tapa tähän olisi laadukas täydennyskoulutus.

Taina Tammelin-Laine on laatinut kirja-arvion *Karkotetut*-teoksesta, joka sisältää Euroopasta vasten tahtoaan karkotuspäätöksen saaneiden henkilöiden tarinoita. Arvion kirjoittaja suosittelee tarttumaan tähän ajankohtaiseen ja koskettavaan kirjaan, mutta ei lupaa mitään kevyttä lukukokemusta.

Viime vuonna aloitettu monikielisyys-aiheinen videosarja jatkuu *Danny De Weerd* ja *Leena De Weerdin* klipillä omasta pojastaan, joka käyttää perheensä ja sukulaistensa kanssa kommunikointiin flaamilaista ja suomalaista viittomakieltä sekä puhuttua suomea. Vanhemmat kertovat lapsensa kielenkäytöstä ja siitä, miten hän eri tilanteissa vaihtaa viittomista puheeseen ja päinvastoin.

[Muista äänestää – sitä kautta voit vaikuttaa kielikoulutuksen tarjontaan kunnassasi!](#)

Kirjoittajista Heidi Vaarala on yliopistotutkija ja Teija Kangasvieri tutkimuskoordinaattori Kieliverkostossa.